

МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

УДК 342.1

АНТОНОВА О. Р.,
кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри конституційного і міжнародного права
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ У СФЕРІ СІМ'Ї, ДИТИНСТВА, МАТЕРИНСТВА І БАТЬКІВСТВА

Анотація. У статті досліджуються міжнародні правові стандарти у сфері сім'ї, дитинства, материнства і батьківства, проблеми їх впровадження в Україні. Особливу увагу приділено сутності й завданням основних складових цієї сфери: забезпеченню працевлаштування жінок (матерів); дотримання прав і свобод дітей; регламентації міждержавного усиновлення дітей.

Ключові слова: сім'я, міжнародні стандарти, конституційні гарантії, охорона праці жінок, міждержавне усиновлення.

Постановка проблеми. Питання правового регулювання охорони сім'ї, дитинства, материнства і батьківства потребують нових підходів, що будуються на комплексі міжнародно-правових стандартів у цій сфері. Проте імплементація стандартів у національне законодавство України можлива, якщо їх норми: а) зафіксовані у міжнародно-правових документах; б) загальноприйнятні та універсальні на міжнародному рівні; в) втілюються у формі єдиних принципів регулювання правових відносин; г) побудовані на загальнолюдських цінностях і спрямовані на їх вдосконалення [1, с. 99].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти міжнародних і європейських стандартів державної політики досліджено у працях Л. Ємчук, В. Сивухіна, І. Алмаші, Є. Білозьорова, О. Благодарного, С. Вакуленка, С. Заброди, Н. Камінської, Б. Малишева, Л. Мельничука, С. Ничипоренка, Н. Семке, Г.-М. Саппи, І. Чеховської. Увагу науковці акцентують здебільше

на проблемах, що постають під час імплементації міжнародних стандартів у законодавство України. Такий спектр порушених питань свідчить про їх актуальність, проте не торкається проблем імплементації міжнародних стандартів у сфері охорони сім'ї, дитинства, материнства і батьківства.

Метою статті є дослідження міжнародних правових стандартів у сфері сім'ї, дитинства, материнства і батьківства та визначення ступеню їх імплементації у чинне законодавство України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Впровадження міжнародних і європейських загальноновизнаних засад у систему правового регулювання охорони сім'ї, дитинства, материнства і батьківства є сутністю правової стандартизації основних складових цієї системи: урегулювання трудових відносин жінок (матерів), забезпечення прав і свобод дітей та регламентації міждержавного усиновлення дітей.

Проаналізуємо спочатку міжнародні стандарти стосовно охорони праці жінок (матерів). Такі загальноновизнані засади передбачені актами МОП, адже вони найбільш відповідають конституційним гарантіям держави (ч. 3 ст. 51 Конституції України) та стратегічним напрямкам сучасних реформ в Україні.

Зокрема, Конвенція МОП № 171 1990 р. [2] стосується важливих аспектів охорони праці жінок: заборони нічної праці вагітних жінок і жінок-матерів, а також забезпечення гарантій щодо збереження місця роботи, розміру доходів і пільг працюючим жінкам; Конвенція МОП № 45 1935 р. [3] забороняє використання осіб жіночої статі будь-якого віку на підземних роботах у шахтах (ст. 2). Там зазначено, що національне законодавство може передбачати окремі дозволи для жінок: що обіймають керівні посади й не виконують фізичної роботи; зайнятих санітарним і соціальним обслуговуванням; які опановують курс навчання й допущені до проходження стажу у підземних частинах шахти з метою професійної підготовки; які повинні опускатися час від часу у підземні частини шахти для виконання робіт нефізичного виду; Конвенція МОП № 103 (переглянута 1952 р., ратифікована Україною 1956 р.) [4] надає право працюючим жінкам на відпустку у зв'язку з вагітністю й пологами, тривалість якої повинна становити, як мінімум, дванадцять тижнів і включати період обов'язкової післяпологової відпустки; на отримання грошової й медичної допомоги, щоб забезпечують для самої жінки та її дитини гідні з точки зору гігієни життєві умови та належний рівень життя; на одну або кілька оплачуваних перерв на день у разі годування дитини груддю; Конвенція МОП № 183 2000 р. забезпечує захист материнства та зобов'язує державу вжити заходи, щоб вагітність і пологи не вели до дискримінації жінок у сфері зайнятості, зокрема під час прийняття на роботу. Це включає заборону у проведенні тесту на наявність вагітності чи вимогу подання довідки про відсутність вагітності, якщо тільки національне законодавство не забороняє прийняття на цю роботу вагітної жінки або матері, яка годує груддю, або якщо ця робота створить небезпеку для жінки чи дитини; Конвенція МОП № 156 1981 р. [5]

зобов'язує роботодавців: враховувати потреби працівників із сімейними обов'язками у виборі роботи; розвивати або сприяти розвиткові державних чи приватних служб побуту, зокрема по догляду за дітьми та інше; Конвенція МОП № 175 1994 р. [6] зобов'язує держав-членів вживати заходи для забезпечення роботою (працюючих батьків) на умовах неповного робочого часу на умовах еквівалентних умов до тих, які мають працівники, зайняті повний робочий час; Конвенція МОП № 177 1996 р. [7] забезпечує умови праці у разі здійснення надомної праці.

Потребують правової стандартизації і питання дотримання конституційних прав і свобод дитини. Пріоритетність цих прав закріплена у ст. ст. 51, 52 Основного Закону України, де сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою, діти рівні у своїх правах незалежно від походження, а також від того, народжені вони у шлюбі чи поза ним. з метою реалізації прав дітей на життя і здоров'я закріплено, що будь-яке насильство над дитиною та її експлуатація переслідуються за законом. Конституцією України розширено і механізм реалізації прав дітей на освіту – згідно зі ст. 53 повна загальна середня освіта є обов'язковою, держава гарантує її доступність і безоплатність. До того ж конституційно визначені органи, які здійснюють організаційну діяльність із забезпечення прав і свобод дітей.

Таким чином наша держава визнала, що діти є особливо уразливою групою з огляду на їх вік, психічний і фізичний розвиток і що вони потребують спеціального постійного догляду і захисту.

Такі правові зобов'язання набуваються у ході розвитку державності [8]. На поч. ХІХ ст. права і свободи дітей переважно розглядались як захист дітей від рабства, тяжкої праці, торгівлі дітьми, проституції, повної влади батьків, економічної експлуатації. Значним прогресом було створення Міжнародного союзу захисту дітей 1923 р., який 26.11.1924 р. прийняв перший міжнародний акт – Декларацію прав дитини (Женевська декларація). Надалі П'ята асамблея Ліги Націй 1925 р. затвердила Декларацію і закликала уряди країн-учасниць керуватися її принципами (у т. ч. СРСР).

Наступним суттєвим кроком у розвитку системи міжнародно-правових гарантій захисту прав та свобод дитини було створення Організації Об'єднаних Націй 1945 р. Через рік, у 1946 р. створено Дитячий фонд ООН як організацію надзвичайної допомоги дітям у країнах Європи, що постраждали від Другої світової війни, що з 1953 р. іменується ЮНІСЕФ.

Згодом, у 1948 р. ГА ООН прийнято Загальну декларацію прав людини, основною тезою якої є: «Людство зобов'язане давати дитині все краще, що воно має» [9]. У статтях 25 і 26 Загальної декларації прав людини зазначено, що діти повинні бути об'єктом особливого захисту і допомоги. Та найважливішою подією стало прийняття ООН 1959 р. Декларації прав дитини, де проголошуються соціальні і правові принципи захисту і благополуччя дітей на національному і міжнародному рівнях. Але Декларація не має обов'язкової сили, а ґрунтується на універсальних принципах [10].

З часом питання захисту прав дитини відображено і у Міжнародному пакті про громадянські і політичні права 1966 р. (п. 1 ст.2 4), в якому зазначено, що «кожна дитина без будь-якої дискримінації за ознакою раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, національного чи соціального походження, майнового стану або народження має право на такі заходи захисту, які є необхідними в її становищі як малолітньої, з боку її сім'ї, суспільства і держави» [11].

1989 року ГА ООН прийнята Конвенція про права дитини, яка вважається міжнародною дитячою конституцією. З неї розпочалося формування системи міжнародних стандартів щодо захисту прав дітей. Цей міжнародний документ ратифікований майже усіма країнами світу, окрім США, Південного Судану та Сомалі. Україна ратифікувала Конвенцію про права дитини Постановою Верховної Ради України № 789XII 1991 року [12].

Об'єктивний процес глобалізації, підвищення рівня взаємозалежності держав актуалізують проблему нормативно-правового регулювання міждержавного усиновлення дітей. Тому на державу покладено конституційний обов'язок утримання й виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, внаслідок чого забезпечуються соціальні права дітей та підтримується благодійницька діяльність щодо дітей (ст. 51 і 52 Конституції України). Регулювання міждержавного усиновлення дітей має позитивний результат, коли ґрунтується на закріплених у міжнародних документах стандартах, спрямованих на розвиток і вдосконалення єдиних загальнолюдських принципів.

Під міжнародно-правовими стандартами у галузі усиновлення доцільно розуміти систему, яка застосовується для регулювання правових відносин між суб'єктами усиновлення і третіми особами у процесі усиновлення дітей іноземцями [13]. Загальноновизнаною у науці є класифікація міжнародних стандартів у галузі усиновлення О. Скоробогача. За ступенем деталізації у стандартах універсальних принципів вони поділяються на такі, що [14, с. 202]:

– визначають правовий статус дитини у сфері міжнародного усиновлення (Женевська декларація прав дитини 1924 р., Загальна декларація прав людини 1948 р., Декларація прав дитини 1959 р., Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 р., Декларація ООН 1986 р. про соціальні та правові принципи стосовно захисту і благополуччя дітей, Конвенція про права дитини 1989 р. тощо);

– регламентують загальні процедурні питання міжнародного усиновлення (Європейська конвенція про усиновлення дітей 2011 р., Гаазька конвенція про захист дітей і співробітництво у галузі міжнародного усиновлення 1993 р.);

– регулюють окремі питання на певних етапах міжнародного усиновлення (Конвенція про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах 1993 р., Європейська конвенція про

здійснення прав дітей 1996 р., Гаазька конвенція про цивільні аспекти викрадення дітей 1980 р. тощо).

Перша група міжнародних стандартів зробила важливий внесок у розвиток міжнародних стандартів у сфері усиновлення, підкреслюючи всесвітнє занепокоєння добробутом дітей. Першою декларацією у галузі прав дитини, ухваленою міжурядовою організацією, є Женевська декларація 1924 р., яка не вважається досконалим документом із погляду юридичної техніки, оскільки вона викладена у формі гасла до людства, не розглядає дитину як суб'єкт правовідносин і взагалі лише торкається проблем прав дітей, фактично не розглядаючи питання усиновлення дітей іноземцями. Однак значення цього документа важко переоцінити, бо саме Женевська декларація заклала основи для формування міжнародних стандартів у царині прав дитини.

Наступним міжнародним документом, який проголосив права дитини, є Загальна декларація прав людини 1948 р., з утіленням якої міжнародне співтовариство отримало загальний стандарт правового становища особи, яким держави повинні керуватися у своїй діяльності [15].

Значним кроком уперед у сфері усиновлення стало прийняття Декларації прав дитини 1959 року, в якій закріплено «особливий захист» дитини та вперше застосовано загальноприйнятий термін «інтереси дитини», «торгівля дітьми» [16, с. 27]. Такі новели виникли в умовах світової фінансової кризи, коли ризик для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, стати об'єктами торгівлі різко підвищився, а проблема торгівлі дітьми набула світового характеру. Попри невеликий обсяг і рекомендаційний характер, ця Декларація передбачала важливі принципи, які отримали подальший розвиток в інших міжнародних документах [16, с. 187].

У Міжнародні пакти 1966 р. [17; 11] інкорпоровано спеціальну статтю з попереднього документа щодо заборони дискримінації дітей за ознакою раси, кольору шкіри тощо, яка сприяла забезпеченню й захисту прав дитини з боку держав на основі рівності та справедливості.

Продовженням розвитку міжнародних стандартів у сфері усиновлення стали положення Декларації ООН 1986 р. про соціальні та правові принципи стосовно захисту і благополуччя дітей (передача на усиновлення з урахуванням найкращих інтересів дитини (ст. 5); збереження індивідуальності дитини, а саме право дитини на збереження імені та громадянства після усиновлення (ст. ст. 8, 9); участь у процесі усиновлення усиновлювачів і по можливості власних батьків дитини й самої дитини (ст. 12); здійснення компетентними органами контролю за забезпеченням благополуччя дитини (ст. 12); альтернативність (крайній захід) усиновлення іноземцями (ст. 17); установлення політики і прийняття законів щодо заборони викрадення дітей та інших дій з метою їх незаконної передачі (ст. 19) [18, с. 72]), стали основою під час розроблення актів національного законодавства.

Ще одним актом універсального характеру стала Конвенція про права дитини 1989 р. [12], аналіз якої дав змогу закріпити стандарти права дитини

ни на індивідуальність (ст. ст. 7, 8 Конвенції): дитина має бути зареєстрована відразу ж після народження, з моменту народження має право на ім'я й набуття громадянства, а також, наскільки це можливо, право знати своїх батьків і право на їх піклування.

Друга група міжнародних стандартів детально регламентує матеріальні приписи у сфері національного й міжнародного усиновлення, удосконалюючи зміст міжнародних стандартів у цій сфері. Найбільш важливий тут міжнародний акт – Гаазька конвенція про захист дітей і співробітництво у галузі міждержавного усиновлення 1993 р., але досі Україною не ратифікована. В її основу покладені принципи, встановлені у Конвенції ООН про права дитини й Декларації ООН про соціальні та правові принципи, які стосуються захисту й благополуччя дітей під час міжнародного усиновлення. Визначаючи поняття міжнародного усиновлення, цей міжнародний документ закріплює наступні принципи: принцип забезпечення інтересів усиновленої дитини за дотримання її основних прав, визнаних міжнародним правом; принцип відсутності будь-якої дискримінації незалежно від раси, кольору шкіри тощо; принцип вільного вираження думки дитини та її врахування відповідно до віку й зрілості дитини; принцип забезпечення безпеки дитини від викрадення, торгівлі чи нелегального ввезення/вивезення [19, с. 122].

Також до другої групи міжнародних актів у галузі міжнародного усиновлення віднесено Європейську конвенцію з усиновлення дітей, яку ратифіковано Верховною Радою України 2011 р. Вона стала новим важливим кроком у правовому регулюванні усиновлення дітей іноземцями, установлюючи основні правила у межах процесу міжнародного усиновлення. Відповідно до ст. 18 Конвенції держави-учасниці зберігають за собою право приймати положення, більш сприятливі для усиновленої дитини, тобто якщо вітчизняне законодавство містить норми, які відрізняються від положень Конвенції, але є кращими для дитини, котра усиновлюється іноземцями, це не вважається порушенням норм зазначеного документа [20, с. 209].

Тенденцію вияву бажання держав-учасниць міжнародних договорів посилити контроль за благополуччям своїх громадян під час міжнародного усиновлення можна прослідкувати у документах, що становлять третю групу.

Розроблена у Мінську Конвенція про правову допомогу та правові відносини із цивільних, сімейних і кримінальних справ 1993 р., ратифікована Україною, містить положення, відповідно до якого усиновлення чи його припинення визначається законодавством договірної сторони, громадянином якої є усиновлювач у момент надання заяви про усиновлення чи його припинення [21]. Конвенція про правову допомогу та правові відносини із цивільних, сімейних і кримінальних справ, розроблена у Кишиневі 7 жовтня 2002 року, удосконалюючи дієвість міжнародного стандарту про здійснення компетентними органами контролю за благополуччям дітей, сприяла закріпленню у вітчизняних нормативних актах принципу засто-

сування основного закону держав усиновлювача й усиновленої дитини для забезпечення гарантій дотримання найкращих інтересів дитини.

До третьої групи слід зарахувати Європейську конвенцію про здійснення прав дітей 1996 р. (набула чинності в Україні 2007 р.) закріплює міжнародний стандарт урахування найвищих інтересів дитини під час вирішення судами сімейних справ, зокрема про усиновлення [22] і Конвенцію про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей 1980 р., яка набула чинності в Україні 2006 р. й положення якої сприяли вдосконаленню міжнародного стандарту недопущення незаконного переміщення дитини через національні кордони та недопущення торгівлі дітьми [23, с. 93].

Отже, проаналізовані міжнародні документи є унікальним комплексом міжнародно-правових стандартів у сфері усиновлення дітей іноземцями і слугують орієнтиром для вдосконалення вітчизняного законодавства.

Останніми роками вітчизняне законодавство України, відповідно до міжнародних стандартів, суттєво змінило зміст норм про умови, порядок і правові наслідки усиновлення. Так, Сімейний кодекс України встановлює додаткові вимоги до осіб, які можуть бути усиновлювачами; запроваджує нові правила процедури виявлення й обліку дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які можуть бути усиновлені; розширює перелік умов усиновлення [24]. Згідно із Законом України «Про охорону дитинства», охорона дитинства в Україні стала стратегічним загальнонаціональним пріоритетом. При цьому Законом надана перевага на усиновлення українських дітей громадянам нашої держави [25, с. 372]. ЦПКУ визначив спрощений і у той же час контрольований процес усиновлення в Україні [26]. Законом України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» [27] й відповідними постановами Уряду визначено правові, організаційні, соціальні засади та гарантії державної підтримки дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, а також осіб із їх числа, що усиновлені іноземцями.

Висновки. У результаті аналізу міжнародно-правових стандартів у сфері охорони сім'ї, дитинства, материнства і батьківства, встановлено, що:

– чинне законодавство України не у повній мірі відповідає міжнародним стандартам стосовно дотримання прав працюючих жінок на охорону материнства. Зокрема, у КЗпПУ неповний робочий час регулюється лише ст. 56, як неповний робочий день або неповний робочий тиждень; норми про надомну працю, домашню працю, а також дистанційну працю, яка набула поширення останнім часом, у Кодексі законів про працю України відсутні. Тому Україні необхідно реформувати вітчизняне законодавство відповідно до міжнародних стандартів шляхом ратифікації Конвенцій МОП (№ 175 про роботу на умовах неповного робочого часу 1994 р.; № 177 про надомну працю 1996 р.; № 189 про домашніх працівників 2011 р.);

– останніми роками законодавство України, відповідно до міжнародних стандартів, суттєво змінило зміст норм про умови, порядок і правові

наслідки міждержавного усиновлення. Але залишається велика кількість питань, які потребують дослідження: громадянство дитини у змішаних шлюбах; дотримання конституційних прав дитини на інформацію (про своє походження) тощо;

– потребують врегулювання питання прав і свобод дитини, що полягають у виконанні зауважень та рекомендацій Комітету ООН з прав дитини, інших міжнародних та регіональних конвенційних органів; здійсненні реформування законодавства відповідно до міжнародних стандартів; залученні громадянського суспільства до проблем захисту прав та свобод дитини.

Література:

1. Міжнародні системи та глобальний розвиток : [підручник] / [В. Манжола, О. Коппель, М. Капітоненко та ін.] ; за ред. Л. Губерського, В. Манжолі. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Знання, 2014. – 526 с.
2. Конвенція МОП № 171 про нічну працю 1990 р. // Конвенції та рекомендації МОП, ухвалені Міжнародною організацією праці (1965–1999 рр.) : у 2 т. – Женева, 1999 – Т. II. – 1999. – С. 1408–1412.
3. Конвенція МОП № 45 про використання праці жінок на підземних роботах у шахтах будь-якого роду 1935 р. // Конвенції та рекомендації МОП, ухвалені Міжнародною організацією праці (1919–1964 рр.) : у 2 т. – Женева, 1999. – Т. I. – 1999. – С. 228–231.
4. Конвенція МОП № 103 про охорону материнства (переглянута у 1952 р.) // Конвенції та рекомендації МОП, ухвалені Міжнародною організацією праці (1919–1964 рр.) : у 2 т. – Женева, 1999 – Т. I. – 1999. – С. 581–586.
5. Конвенція МОП № 156 про рівне ставлення й рівні можливості для працівників чоловіків і жінок: працівники із сімейними обов'язками 1981 р. // Конвенції та рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці (1965–1999 рр.) : у 2 т. – Женева, 1999 – Т. II. – 1999. – С. 1201–1205.
6. Конвенція МОП № 175 про роботу на умовах неповного робочого часу 1994 р. // Конвенції та рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці (1965–1999 рр.) : у 2 т. – Женева, 1999 – Т. II. – 1999. – С. 1447–1451.
7. Конвенція МОП № 177 про надомну працю 1996 р. // Конвенції та рекомендації, ухвалені Міжнародною організацією праці (1965–1999 рр.) : у 2 т. – Женева, 1999 – Т. II. – 1999. – С. 1477–1480.
8. Доктринальні засади розвитку держави та права: національні та міжнародні тенденції : [монографія] / заг. ред. проф. Ю. Бошицького ; Київ. ун-т права. – К. : Ліра-К, 2014. – 440 с.
9. Загальна декларація прав людини від 10 груд. 1948 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
10. Декларація прав дитини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_384
11. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права // Міжнародні договори України. – К., 1992.
12. Конвенція про права дитини від 20.11.1989 р. // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 1990. – № 1. – С. 205.
13. Юридична енциклопедія : у 6 т. / редкол: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – Київ : Укр. енцикл., 2002. – Т. 5 : П–С. – 736 с.

14. Скоробогач О.В. Міжнародно-правові стандарти усиновлення іноземцями дітей, які є громадянами України / О.В. Скоробогач // Право і Безпека. – 2013. – № 1. – С. 201-205.
15. Загальна декларація прав людини ООН 10 грудня 1948 р. // Док. ООН /PES/217A
16. Декларація прав дитини 1959 р., проголошена Генеральною Асамблеєю ООН від 20 лист. 1959 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
17. Международный пакт об экономических, социальных и культурных правах : принят и открыт для подписания, ратификации и присоединения Резолюцией 2200А(III) ГА 1966 г. // Международные акты о правах человека : сб. документов. – М., 1998. – С. 44–52.
18. Декларація ООН 1986 року про соціальні та правові принципи стосовно захисту і благополуччя дітей від 03.12.1986 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>
19. Гаазька конвенція про захист дітей і співробітництво у галузі міждержавного усиновлення 29.05.1993 [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU93382.html
20. Про ратифікацію Європейську конвенцію з усиновлення дітей (переглянутої) ВР України : Закон України від 15.02.2011 № 3017-VI/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/
21. Конвенція про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах від 22.01.1993 [Електронний ресурс]– Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>
22. Європейська конвенція про права дітей від 25.01.1996 [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/
23. Конвенцію про цивільно-правові аспекти міжнародного викрадення дітей [Електронний ресурс] : міжнар. док. від 25.01.1980 – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU80314.html
24. Сімейний кодекс України 10 січня 2002 р. № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21-22. – Ст. 135.
25. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 року № 2402-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 30. – Ст. 142.
26. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40-42. – Ст. 492.
27. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13.05.2005 р. № 2342 – IV // Офіц. вісник України. – 2005. – № 4. – С. 22. – Ст. 189.

Антонова О. Г. Міжнародно-правові стандарти в сфері сім'ї, дитинства, материнства і отцтва

Анотація. В статті досліджуються міжнародні правові стандарти в сфері сім'ї, дитинства, материнства і отцтва і проблеми їх формування в Україні. Особливу увагу приділено сутності, содержанию, предметній направленості, задачам і можливостям впровадження основних складових цієї сфери: забезпечення трудоустроювання жінок (матерей); дотримання прав і свобод дітей; регламентація міждержавного усиновлення дітей.

Ключові слова: сім'я, міжнародні стандарти, конституційні гарантії, охорона праці жінок, міждержавне усиновлення.

Antonova O. International legal standards in the field of family, child, maternity and parent

Summary. The article examines the international legal standards in the area of family, childhood, motherhood and parenthood and the problems of their formation in Ukraine. Particular attention is paid to the essence, content, subject-matter, tasks and possibilities of implementation of the main components of this sphere: provision of employment of women (mothers); observance of children's rights and freedoms; regulation of cross-border adoption of children.

International labor standards for women (mothers) are mostly regulated by the International Labor Organization (ILO), since they are in line with the constitutional guarantees of the state (Part 3 of Art. 51 of the Constitution of Ukraine) and strategic directions of modern reforms in Ukraine. However, current Ukrainian legislation does not fully comply with international standards for the observance of the rights of working women for maternity protection. This concerns the rules that enable women to work part-time, work at home.

In recent years, Ukrainian domestic legislation has substantially changed the content of the norms for protecting children, the conditions, the order and the legal consequences of intercountry adoption. Before everything, the constitutional obligation of the maintenance and upbringing of orphans and children deprived of parental care is entrusted to the state, as a result of which the social rights of children are ensured and charitable work on children is supported (Art. 51, 52 of the Constitution of Ukraine).

The article follows the history of the introduction of international standards for the observance of children's rights and freedoms. International standards in the field of adoption are divided into the following: determining the legal status of the child in the field of international adoption; regulate the general procedural issues of international adoption; regulate certain issues that arise at certain stages of international adoption. However, the article states that the recommendations of the UN Committee on the Rights of the Child and other international and regional conventions are not fully recognized by the state.

Key words: family, international standards, constitutional guarantees, women's labor protection, intercountry adoption.